

Správa o účasti Slovenskej republiky na programe EÚ Európsky zbor solidarity v roku 2019

Obsah

Úvod	3
Filozofia a ciele programu EÚ Európsky zbor solidarity	3
Štruktúra programu a akcie programu	4
Stáže a pracovné miesta	5
Projekty v oblasti solidarity	5
Značka kvality	5
Hodnotiaci a výberový proces	6
Rozpočet na rok 2019	7
Realizácia decentralizovaných aktivít programu Erasmus+ v roku 2019	7
Školiaci a hodnotiaci cyklus	8
Záver	9
Zoznam použitých skratiek	9

Úvod

Národná agentúra programu EÚ Erasmus + pre mládež a šport (ďalej len „NA“) je súčasťou organizácie IUVENTA - Slovenského inštitútu mládeže, ktorý je verejnou inštitúciou priamo riadenou Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR. NA okrem programu EÚ Erasmus+ pre oblasť mládeže od roku 2018 administruje a implementuje aj program EÚ Európsky zbor solidarity. Medzi činnosti IUVENTY patrí metodická a koncepcná práca v oblasti rozvoja práce s mládežou. Cieľom jej činnosti je implementácia politiky mládeže na národnej úrovni.

IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže

- poskytuje vzdelávacie, metodické a informačné aktivity pre rôzne cieľové skupiny;
- plní úlohy vyplývajúce zo základných materiálov štátnej politiky voči deťom a mládeži;
- koordinuje a realizuje aktivity na podporu a rozvoj výskumu v oblasti mládeže;

Vízia IUVENTY je „Byť jedným z kľúčových aktérov podieľajúcim sa na vytváraní modernej, inkluzívnej a participatívnej mládežníckej politiky a v zavádzaní nových trendov v práci s mládežou a byť efektívne fungujúcou verejnou inštitúciou s dôrazom na kvalitu činnosti a odbornosť zamestnancov.“

Filozofia a ciele programu EÚ Európsky zbor solidarity

Európska únia je založená na solidarite, spoločnej hodnote, ktorá je výrazne prítomná v celej európskej spoločnosti. Solidaritou sa vymedzuje európsky projekt a zabezpečuje nevyhnutná jednota, ktorá formuje silné morálne zázemie na zvládanie súčasných a budúcich kríz. Solidarita predstavuje jasné usmernenie pre európsku mládež pri jej úsilí o lepšiu Úniu.

Mladí ľudia potrebujú ľahko dostupné príležitosti na zapojenie sa do činností v oblasti solidarity, ktoré by im pomohli vyjadriť ich odhodlanie konať v prospech komunít a zároveň získať užitočné skúsenosti a schopnosti potrebné pre ich osobný, vzdelávací, sociálny, občiansky a profesijný rozvoj, čím by sa zlepšila ich zamestnateľnosť. Európsky zbor solidarity spája mladých ľudí v záujme vybudovania inkluzívnejšej spoločnosti podporujúcej zraniteľné skupiny ľudí a reagujúcej na spoločenské výzvy. Predstavuje inšpiratívnu a posilňujúcu skúsenosť pre mladých ľudí, ktorí chcú pomáhať, učiť sa a rozvíjať, a ako funguje jednotné kontaktné miesto pre tieto aktivity v oblasti solidarity v celej Únii.

Európsky zbor solidarity poskytuje viac lepších príležitostí v širokom okruhu oblastí, ako je integrácia migrantov, environmentálne problémy, predchádzanie prírodným katastrofám, vzdelávanie a činnosti v oblasti mládeže. Európsky zbor solidarity takisto podporuje štátne a miestne subjekty v ich úsilí zvládnuť rôzne spoločenské výzvy a krízy.

Európsky zbor solidarity dopĺňa aj úsilie členských štátov zamerané na podporu mladých ľudí a uľahčuje ich prechod zo školy do zamestnania v rámci záruky pre mladých ľudí¹ tým, že im poskytuje ďalšie príležitosti pre vstup na trh práce vo forme stáží alebo pracovných miest v ich domovskom štáte alebo za hranicami.

¹ Odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (2013/C 120/01)

V rámci činností Európskeho zboru solidarity sa podporujú ciele stratégie EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027², ktorá motivuje mladých ľudí, aby sa z nich stali aktívni občania, sprostredkovatelia solidarity a pozitívnej zmeny v komunitách po celej Európe, a ktorá je inšpirovaná hodnotami EÚ a európskou identitou.

Európsky zbor solidarity vychádza z vyše 25 rokov úspechov európskych programov v oblasti mládeže a solidarity, najmä z úspechov Európskej dobrovoľníckej služby a z prvej etapy Európskeho zboru solidarity, ktorá sa začala v decembri 2016 a prostredníctvom ktorej sa zmobilizovali rôzne programy Únie ponúkajúce dobrovoľnícke činnosti, stáž alebo pracovné príležitosti pre mladých ľudí v celej EÚ.

Cieľom Európskeho zboru solidarity je propagovať solidaritu ako hodnotu najmä prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti, zvýšiť účasť mladých ľudí a organizácií na dostupných a vysokokvalitných činnostiach v oblasti solidarity, a tým prispieť k posilňovaniu súdržnosti, solidarity, demokracie a občianstva v Európe a zároveň riešiť spoločenské výzvy a posilňovať komunity, predovšetkým v úsilí podporiť sociálne začlenenie. Prispieva aj k európskej spolupráci, ktorá sa týka mladých ľudí.

Štruktúra programu a akcie programu

Akcie programu Európsky zbor solidarity sú rozdelené na decentralizované a centralizované. Decentralizované akcie sú riadené národnými agentúrami NA v každej účastníckej krajine programu. Centralizované akcie sú riadené priamo Výkonnou agentúrou pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru so sídlom v Bruseli (ďalej len „EACEA“).

Dobrovoľnícke Projekty

Dobrovoľnícke projekty poskytujú mladým ľuďom možnosti dobrovoľníctva. Mali by sa venovať dôležitým potrebám spoločnosti, prispievať k rozvoju komunit, pričom umožňujú dobrovoľníkom získať užitočné skúsenosti, zručnosti a kompetencie pre ich osobnostný, edukačný, sociálny, občiansky a profesionálny rozvoj, čím zvyšujú ich šance na získanie zamestnania. Dobrovoľnícke projekty môžu kombinovať jednu, alebo viaceré z nasledujúcich aktivít:

Individuálne dobrovoľnícke aktivity

Ide o dennú dobrovoľnícku neplatenú solidárnu aktivitu trvajúcu od 2 do 12 mesiacov. V niektorých prípadoch sa môžu uskutočniť dobrovoľnícke aktivity pre mladých ľudí s nedostatkom príležitostí od 2 týždňov do 2 mesiacov. Takýto typ dobrovoľníckej aktivity dáva mladým ľuďom možnosť zapojiť sa do dennej práce organizácií. Aktivity sa môžu uskutočniť v krajine inej, ako je krajina trvalého pobytu účastníka (cezhraničná aktivita) alebo v krajine trvalého bydliska (národná aktivita).

Dobrovoľnícke tímy

Skupiny od 10 do 40 mladých dobrovoľníkov aspoň z dvoch krajín vykonávajú dobrovoľnícke aktivity od 2 týždňov do 2 mesiacov. Takéto solidárne aktivity môžu špeciálne prispieť k inklúzií mladých ľudí s nedostatkom príležitostí v rámci Európskeho zboru solidarity.

² https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en

Stáže a pracovné miesta

Definované v špecifickom kontexte Európskeho zboru solidarity, stáže a pracovné miesta poskytujú mladým ľuďom s nedostatkom príležitostí možnosti praxe alebo zamestnania, čím im pomáhajú zlepšiť ich zručnosti a skúsenosti, a tým facilitujú ich možnosti zamestnania a umiestnenia na trhu práce.

Pracovné miesta

Pracovná skúsenosť na plný úväzok od 3 do 12 mesiacov odmeňovaná zo zdrojov organizácie, ktorá zamestnáva účastníka. Práca zahŕňa vzdelávací a školiaci komponent a je založená na písomnej zamestnaneckej zmluve, ktorá rešpektuje všetky pravidlá a podmienky zamestnania, ako sú definované v právnom poriadku danej krajiny, alebo na platnej kolektívnej dohode, alebo na oboch, v rámci krajiny, kde sa vykonáva daná práca. Práca sa môže vykonávať v krajine inej ako je krajina trvalého bydliska účastníka (cezhraničná aktivita), alebo v krajine trvalého bydliska (národná aktivita).

Stáže

Pracovná skúsenosť na plný úväzok od 2 do 6 mesiacov odmeňovaná zo zdrojov organizácie zodpovednej za školenie účastníka. Stáž zahŕňa vzdelávací a školiaci komponent, aby pomohla účastníkovi získať relevantné skúsenosti s cieľom rozvoja kompetencií užitočných pre osobnostný, sociálny, občiansky a profesionálny rozvoj. Stáž by mala byť založená na písomnej dohode uzavretej na začiatku stáže s prihladením na platný regulačný rámec krajiny, v ktorej sa stáž koná. Stáž nesmie nahradiť pracovné miesto a mala by byť plne oddelená od dobrovoľníckych aktivít, z finančného aj organizačného hľadiska. Stáž sa môže vykonávať v krajine inej ako je krajina trvalého bydliska účastníka (cezhraničná aktivita), alebo v krajine trvalého bydliska (národná aktivita).

Projekt v oblasti solidarity

Projekt v oblasti solidarity je národná solidárna aktivita iniciovaná, rozvíjaná a implementovaná mladými ľuďmi samými v dobe od 2 do 12 mesiacov. Skupine minimálne 5 mladých ľudí dáva šancu vyjadriť solidaritu prebratím zodpovednosti a zaviazaním sa k prineseniu pozitívnej zmeny v ich lokálnej komunite. Projekt by mal mať jasne vymedzenú tému, ktorou sa chcú účastníci spolu zaoberať a ktorá musí byť prenesená do konkrétnych aktivít projektu, do ktorých sa zapoja všetci účastníci. Participácia v solidárnom projekte je dôležitá skúsenosť neformálneho vzdelávania, cez ktorú si účastníci rozvíjajú svoje osobnostné, edukačné, sociálne a občianske kompetencie. Projekt v oblasti solidarity by mal byť lokálny, alebo zároveň by mal obsahovať Európsku pridanú hodnotu adresovaním priorít identifikovaných na Európskej úrovni v rámci Európskeho zboru solidarity.

Značka kvality

Aby mohla organizácia participovať v Európskom zbore solidarity, je potrebné, aby získala Značku kvality. *Značka kvality* zabezpečuje dodržiavanie princípov a cieľov Európskeho zboru solidarity zo strany organizácie, pokiaľ ide o ich zodpovednosti počas všetkých fáz solidárnych aktivít. Vo všeobecnosti je získanie Značky kvality prerekvizitou pre účasť organizácie v akýchkoľvek aktivitách Európskeho zboru solidarity. Ktorákoľvek organizácia so Značkou kvality automaticky získa prístup do databázy Európskeho zboru solidarity. Vlastnenie značky kvality neznamená automaticky čerpanie fondov. Organizácie s platnou akreditáciou pre *Erasmus+ dobrovoľnícke aktivity* môžu participovať v dobrovoľníckych aktivitách bez získania Značky kvality. **V roku 2019 získalo na Slovensku Značku**

kvality 13 organizácii v rámci dobrovoľníckych aktivít, 2 organizácie v rámci stáží a 2 v rámci pracovných umiestnení

Organizácie z členských štátov EÚ sa uchádzajú o Značku kvality v Národných agentúrach ich krajín. Organizácie z partnerských krajín susediacich s EÚ sa uchádzajú o získanie Značky kvality v relevantnom SALTO Resource Center. Neexistuje žiaden termín žiadosti o Značku kvality.

V súlade so všeobecnými a s konkrétnymi cieľmi Európskeho zboru solidarity sa očakáva, že uvedené akcie podporené rámci zboru budú mať pozitívne a dlhotrvajúce účinky na zapojených účastníkov a účastnícke organizácie, ako aj na komunity, v ktorých sa tieto akcie uskutočnia.

Hodnotiaci a výberový proces

Hodnotenie prihlášok sa uskutočnilo v súlade s príslušnými dokumentmi EK, t. j. výzvou na podávanie návrhov projektov v programe EÚ Európsky zbor solidarity na rok 2019, príručkou pre NA na rok 2019 a príručkou pre hodnotenie kvality pre hodnotiteľov prihlášok 2019, ktorú EK pripravila pre akcie manažované zo strany NA. Hodnotenie oprávnenosti prihlášok vykonali zamestnanci NA podľa kritérií stanovených EK. Vzhľadom na to, že hodnotenie všetkých prihlášok sa realizovalo cez elektronickú platformu EK s názvom OEET (Online Expert Evaluation Tool), pri hodnotení sa postupovalo aj podľa príručky o používaní tohto nástroja.

V roku 2019 boli v rámci programu EÚ Európsky zbor solidarity vyhlásené tri predkladacie termíny – 5. 2. 2019 (termín bol pre technické problémy s online prihláškami predĺžený do 12. 2. 2019), 30. 4. 2019 a 1. 10. 2019. IUVENTA využívala tím externých hodnotiteľov, ktorý bol tiež vytvorený na základe výzvy na prihlasovanie sa externých hodnotiteľov. Hlavnými kvalitatívnymi kritériami výberu externých hodnotiteľov boli predovšetkým znalosť projektového manažmentu, projektového myslenia a projektového cyklu, skúsenosti s posudzovaním žiadostí v iných grantových schémach a programoch, skúsenosti v oblasti práce s mládežou a s neformálnym vzdelávaním, či znalosť základných dokumentov z oblasti mládežníckej politiky. V súčasnosti tím externých hodnotiteľov pozostáva zo 40 expertov. V rámci hodnotiaceho procesu projektové žiadosti hodnotia aj pracovníci národnej agentúry. Po hodnotiacom procese zasadala výberová komisia, ktorú tvoria zástupcovia nezávislých organizácií a inštitúcií – Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, ZMOS, Únia nevidiacich a slabozrakých

Slovenska, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, Ministerstvo kultúry SR. Na základe písomných hodnotení výberová komisia odporúčala podporiť/nepodporiť predložený projekt. **V roku 2019 zasadala výberová komisia trikrát.**

Rozpočet na rok 2019

Z celkového rozpočtu programu EÚ Európsky zbor solidarity vo výške 121 180 361 € bolo pre SR na rok 2019 vyčlenených 2 072 464 €.

Tabuľka č. 1: Rozdelenie rozpočtu programu EÚ Európsky zbor solidarity pre SR na rok 2019

Akcia	Spolu v EUR
Dobrovoľnícke aktivity	1 357 669
Stáže a pracovné miesta	162 546
Projekty v oblasti solidarity	135 803
Aktivity v oblasti vytvárania sietí	127 442
Aktivity školiaceho a hodnotiaceho cyklu	289 004
Spolu v EUR	2 072 464

Realizácia decentralizovaných aktivít programu Erasmus+ v roku 2019

V roku 2019 bolo v rámci *Dobrovoľníckych projektov* podaných 37 žiadostí, z ktorých bolo 28 schválených (úspešnosť je 76%). V rámci aktivít *Stáží* bolo podaný jeden projekt, ktorý bol aj schválený. (úspešnosť je 100%). *Projektov v oblasti solidarity* bolo podaných 62 žiadostí, z ktorých bolo 29 schválených (úspešnosť je 47%).

Z vyššie uvedených štatistík príjemcovia programov väčšinou spolupracovali s krajinami programu, ako sú Nemecko, Francúzsko, Taliansko a Španielsko.

Pokiaľ ide o spoluprácu s krajinami partnerských regiónov, najvýznamnejšími partnermi boli Rusko, Gruzínsko a Ukrajina. Najnižšie percento spolupráce súvisiacej s partnerskými krajinami bolo zaznamenané s krajinami južného Stredomoria.

V rámci aktivít vytvárajúcich siete NET bola jednou z najúspešnejších aktivít medzinárodné školenie s názvom Európsky zbor solidarity pre všetkých. Táto aktivita bola usporiadaná v októbri 2019 v Piešťanoch a zúčastnilo sa jej 23 účastníkov z 11 európskych krajín. Táto aktivita bola zameraná na podporu mladých ľudí s nedostatkom príležitostí, pracovníkov s mládežou a sociálnych pracovníkov. Ďalšou úspešnou aktivitou bolo národné školenie s názvom ESCalátor, ktoré sa uskutočnilo v apríli 2019. Cieľom tohto školenia bolo rozšíriť vedomosti o možnostiach pre mladých ľudí a povzbudiť ich k účasti zapojiť sa do programu EÚ Európsky zbor solidarity. Účastníci boli oboznámení s nevyhnutnými formálnymi a kvalitatívnymi aspektmi projektovej žiadosti.

NET aktivita pod názvom Bratia za kvalitu zameraná na budovanie partnerstva a posilnenie kľúčových kompetencií novoakreditovaných organizácií a organizácií bez platnej Značky kvality. Išlo o slovensko - českú aktivitu, ktorej sa zúčastnilo 18 účastníkov 11 zo Slovenskej republiky a 7 z Českej republiky. Školenie sa považuje za úspešnú platformu na zdokonalenie kľúčových kompetencií týkajúcich sa prijímania a vysielania v rámci dobrovoľníckych aktivít, stáží a pracovných miest. Sekundárnym účelom

školenia je budovanie partnerstva pre projekty a tiež budovanie spoločnej platformy, kde môžu organizácie zdieľať najlepšie postupy a navzájom sa učiť.

Školiaci a hodnotiaci cyklus

Jedným z kľúčových prvkov Európskeho zboru solidarity je odborná príprava a hodnotenie, ktoré je poskytované zúčastneným organizáciám a účastníkom. Zameriava sa na prevedenie účastníkov procesom neformálneho vzdelávania pred, počas a po skončení obdobia aktivít a na podporu organizácií držiacych Značku kvality.

Hlavným cieľom tzv. „školenia po príchode“ (on-arrival) je predstaviť účastníkom hostiteľskú krajinu, program Európskeho zboru solidarity (práva, povinnosti) a pripraviť ich na obdobie aktivít. Školenie po príchode pomáha účastníkom prispôbiť sa kultúrnym a osobným výzvam. Umožňuje účastníkom navzájom sa spoznávať a sieťovať sa. Účastníci počas školenia získavajú komunikačné zručnosti vrátane aspektu interkultúrneho vzdelávania, taktiež by mali dostať poradenstvo v oblasti predchádzania konfliktom a krízového manažmentu. Mali by byť taktiež informovaní o environmentálne udržateľnom správaní, ktoré program podporuje. Školenie prebieha počas 5 dní.

„Školenie uprostred“ (mid-term evaluation) je hodnotiace školenie, umožňuje účastníkom zhodnotiť ich doterajšie skúsenosti a zamyslieť sa nad aktivitami, rolou hostiteľskej organizácie a ich podporou, ktorú účastníkovi poskytovali/poskytujú. Hodnotenie poskytuje príležitosť poučiť sa zo skúseností všetkých a umožňuje účastníkom plánovať vývoj alebo ďalšie zlepšenia ich aktivít a premýšľať o tom, čo budú robiť, keď táto ich skúsenosť skončí. **Hodnotenie by malo tiež zvýšiť povedomie o procese osobného vzdelávania a prepojiť ho s kľúčovými kompetenciami v rámci Youthpass-u.** Školenie prebieha dostatočne dlho po ich príchode na to, aby účastníci získali dostatok skúseností na zhodnotenie svojej situácie, ale tiež dostatočne dlho pred koncom obdobia aktivity, aby v prípade potreby bol ešte čas situáciu vylepšiť.

Annual European Solidarity Corps events: Výročné stretnutie v rámci Európskeho zboru solidarity spája bývalých, súčasných i potenciálnych účastníkov všetkých akcií. Môže slúžiť ako hodnotiace stretnutie, stretnutie absolventov a /alebo propagačné podujatie. Stretnutie, ktoré poskytuje príležitosť diskutovať a hodnotiť svoje skúsenosti a odovzdávať ich súčasným a potenciálnym účastníkom je obzvlášť dôležité pre tých, ktorí ukončili svoju solidárnu činnosť v uplynulom roku. Jedným z cieľov podujatia je zabezpečiť, aby národná agentúra získala spätnú väzbu o projektoch, zúčastnených organizáciách, praktických opatreniach a celkovom dojme z účasti na aktivitách.

Tabuľka č. 2: počet realizovaných aktivít v rámci školiaceho a hodnotiaceho cyklu roku 2019

Typ aktivít	Počet
Školenia po príchode	6
Školenie uprostred	6
Anuál pre organizácie: 1x	1
Anuál pre dobrovoľníkov	1
Súčet	14

Záver

V roku 2019 sa činnosť národnej agentúry riadila predovšetkým pracovným programom na rok 2019 schváleným zo strany ministerstva, ako aj EK. Národná agentúra zároveň v roku 2019 pracovala podľa platnej príručky pre národné agentúry, ktorá stanovuje požadované činnosti, spôsob ich realizácie, ich početnosť a formy aktivít s konečnými užívateľmi (tzv. minimálne požiadavky). Národná agentúra realizovala nielen minimálne požiadavky, ale tradične v niektorých oblastiach práce ich aj prekročila (informačné a školiace semináre). Nad požadovaný štandard národná agentúra poskytla desiatky individuálnych konzultácií pre potenciálnych žiadateľov v rámci výzvy na rok 2019 a organizovali ad hoc podujatia na základe požiadavky EK, resp. ZEK na Slovensku (účasť na stánku EK na festivale Pohoda 2019, stánok na Dňoch Európy 2019 a pod.) IUVENTA počas roka 2019 vydala niekoľko publikácií, ktoré sú zamerané na jednotlivé akcie v rámci programu a ich cieľom je prostredníctvom príbehov z projektov inšpirovať túto cieľovú skupinu zapojiť sa do programu.

Zoznam použitých skratiek

EÚ – Európska únia

EK – Európska komisia

EACEA - Výkonnou agentúrou pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru

ZEK – Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

NA - Národná agentúra programu EÚ Erasmus + pre mládež a šport

SALTO – podporné stredisko - Support, Advanced Learning and Training Opportunities for Youth

OEET – Hodnotiaci systém EK - Online Expert Evaluation Tool)